

»Torej, ljubi sin,« je rekla mati, »s tem zvoncem bom vsak dan zvonila. Precej zjutraj, ko bom vstala, potem opoldne, ko bom klicala naše na kosilo, in nazadnje še zvečer, preden bom šla spat. Kadarkoli boš ti moj zvonec zaslišal, zmisli se name, da se te spominjam, in da te prosim, da bi ostal dober. Tako torej, zlati moj otrok, idi v imenu božjem, in spremljaj te angel njegov!«

In sin je odšel v daljni svet, in ne duha ne sluha ni bilo več po njem ko po čebelici, ki se je bila zaletela v gozdu. Ali vsak dan zjutraj, opoldne in zvečer je prišla mati na griček pred hišo in je zazvonila »bim-bam, bim-bam, bim-bam!« In njen sin je slišal zvonec, kjerkoli je bil. Zjutraj ga je zbudil iz spanja, in bilo mu je, kakor bi stala mila mamica ob njegovi postelji ter mu voščila dobro jutro.

Opoldne, ko je sedel za tujo mizo ali je pa kje ob poti jedel suh krajec kruha, in mu je hotelo pri tem od žalosti in bridkosti počiti srce, je zopet sladko zapelo: »Bim-bam, bim-bam, bim-bam,« kakor materina popevka, ko mu jo je nekoč pevala nad zibko. Tako je imel mater na vseh potih v mislih in v srcu, in spomin nanjo mu je bil angel-varih in obenem uteha.

Tri leta so minila ko sen, in ko se je sin naposled ko pravi mož vrnil domov, ga je oče ljubeznivo objel, sin pa je hvaležno poljubil materi roko in rekel z mokrim očesom: »Tvoj zvonček, o draga mati, me je varoval.«

Francka Zupančič:

Mali oreh.

Veter je zavel, in oreh, ki je bil doslej obdan od zelenega listja in je počival v njem kot na materinih rokah, je padel nenadoma na zemljo. Ž njim je padlo tudi mnogo njegovih tovarišev. To je bil pač hud sunek. Bridko je, tako naglo prileteti v docela tuj svet. Minulo je nekaj trenutkov, da se je oreh zavedel. Udarca ravno ni čutil, ker je bila naokrog mehka travica; a začudeno je vendar zrl okoli sebe. Njegov rjavozeleni plašček mu je pri padcu odletel, in orehek je zaželel, da dobi zdajci zlatega. Vsaj tako je pričakoval, da mu ga takoj nadenejo. Toda, saj še ni došel do svojega cilja! O, ta cilj mu je bil jasno pred očmi! Želel je viseti na božičnem drevescu, oblečen v krasen, zlat plašček. Božično drevesce — vedel je natančno, kakšno je to in kako se iskrí. Visoko, visoko je, razsvetljeno od samih luči. V gostem zelenju se ziblje na njem pisana družba: rumena jabolka, lepi sladkorčki v rožnih in modrih papirnih krilcih, svetli orehi,

cvetke, zvezde, vsa krasota pa se zrcali v velikih, blestečih, raznobarnih steklenih kroglicah. Odkod li vse to vé oreh? Ah, pazno je prisluškoval solnčne jesenske dni otrokom, ki so posedali na klopici pod orehom in si pripovedovali o božiču. Kdaj pač pride tudi dan, ko bo tudi on sam, majhni, neznatni oreh, videl vse to?

Bac, pak, bac! Z najvišje veje zdaj pade krasen, velik oreh in tako trdo zadene ob malega, da ubogi malček z boleznim krikom in prestrašen odskoči na stran. Ne — to je pa vendar — hop! — že zopet pade drugi. Oj, oj! Tu doli ni mogoče sanjati tako prijetno kakor zgoraj med zelenim dehtečim listjem. O, lepi, zlati poletni dnevi in tihe mesečne noči!

Veter zaveje močnejše, in mali leňuh se mora naglo okreniti. Li še vedno ni čas, da ga ponesó na božično drevesce? Pomilovalno gleda malček svoje rjavo oblačilce — lepo je in celo — a zelo preprosto. Tudi s svojo velikostjo ni prav zadovoljen. Ravno blizu sebe ugleda skupino zelo velikih orehov. To je doštojnija vrsta! O, kako jih malček zavida! Ti bodo gotovo prvi obešeni na božično drevesce? Vsakdo bo uzrl te najprvo. A njega ne bo opazil nihče? Gotovo ga bodo pohodili v zemljo, in revček — boji se prezgodnjega groba!

A nezadovoljnež kmalu uvidi, da ni dobro, če oreh preveč vleče oči nase. Nekaj otrok pride ravno mimo, in prvo, kar ugledajo, so veliki orehi. Pak, pak! Lupine hreščé, kmalu je o velikih orehih komaj še malo sledu. Ostale večje si pa prilasti miška, poberó jih veverice in se igrajo z njimi kot z žogo. Vsem tem ni dobro, a dosegli so svoj cilj. Misli malega sanjavčka so bile pa višje. »Da bi le kdo prišel pome!« Tako je vzdihnil večkrat.

In res je prišel nekdo! Deklica z dvema košarama. V eno je devala večje orehe, v drugo pa pobirala male. In med srečnimi je bil tudi naš mali nezadovoljnež. Potovanje v gugajoči se košari pa sicer ni bilo prijetno. Orehi so zadevali drug ob drugega in postajali vsed tega odurni. Naposled so pali v poltemen prostor, koder se je razširjal prijeten vonj jabolk. Bilo je, kot da se je naselil tu jesenski blagoslov. Deklica je stresla najprej velike orehe v predal, in ker je imela navado, da je govorila sama s seboj, jim je naznanila veselo sporočilo, da bodo obešeni na božično drevesce. »Vi majčkeni pa — iz vas bo pa stisnjeno olje.« In stresla je deklica te orehe na desko zraven predala.

Mali oreh teh besed ni pojml popolnoma. Razumel je tako, da z božičnim drevescem ne bo nič. Še se je deska gibala, pa je naglo zdrsnil v predal k velikim. A bistre dekličine oči so ga ugledale. Ravnotako naglo je bil zopet na deski med malimi.

Oh, ta prevara! Malček ubogi se ni mogel pomiriti. Torej ne na božično drevesce! In tako se je veselil tega! Za olje bo —? Olje, kakor je vedel, je tekočina, ki nima opraviti pravnič pri božičnem drevescu. Olje — tekočina — to ni oreh sam? On pa, s svojo trdo naravo, ki se je že tako težko prilagodila drugim, in nikdar ni bil vajen odnehati

— pa bo olje? Tekočina se vedno vdaja okolnostim. A taka izprememba je pač le mogoča potom težkih bolečin in bridkosti — oreh je pa sovražil trpljenje. Le po veselju in sreči je hrepenel, a se vedno bal boli in smrti. Žalostil se je zdaj neizmerno in zavidal velikim orehom njih jasno, častno bodočnost. Mokri, vlažni vzduh v kleti je bila prava priprava za njegovo bodoče revno življenje. Solze jeze in žalosti hkrati je pretakal, a le tihoma. Njegovo rjavo oblačilce je dobilo grde, plesnive lise. A za vse na svetu ni naš orehek potožil nikomur svoje boli. — — Naposled je prišel njegov čas. Vdal se mu je brez upora. Najprej so odvzeli njemu in njegovim tovarišem lupine. Oj, kako mu je bilo čudno! Kakor da mu je odpadlo vse stiskajoče — tako prostega se je zdaj začutil. K sreči ni bilo vkljub njegovim vnanjim napakam njegovo jedro nič poškodovano. Uporabljivo bo! No, če ide tako dalje, ne bo izprememba preveč boleštna. A najhujše je šele prišlo. Strah in groza: stiskalnica! Mali oreh je mislil, da mora prej umreti. A umrl ni. Bilo mu je, kot da je izpremenil svojo naravo. In vendar je bil še vedno on sam, le oproščen vsega, nežlahtnega. Kar je bilo v njem dobrega, najboljšega, se je zbralo in očistilo. On pa ni bil več samosvoj, nevoljiv v rjavi lupini, ki je zadela vsakogar, ki ji je prišel blizu. Bil je zdaj sama ubogljivost, voljnost, mehkoča. Niti mislil ni več na svoje lastne želje; imel je s svojimi tovariši isto usodo. Čutil se je kot ud velike skupnosti, ki je služila v dobro.

V miru so mu zdaj minevali dnevi, drug enak drugemu. Zunaj pa se je izpreminjalo vse. Goste snežinke so padale na zemljo, tu in tam se je prikradla katera celo skozi špranje okna v kleti. Veliki orehi so bili že odnešeni. Nekega dne pa je zopet prišla deklica in je odnesla posodo z oljem. Postavila jo je v veliko omaro in zaklenila vrata. Kaj naj zdaj to pomeni? Vse naokrog tema! A ne dolgo! Čez mal čas se začuje zunaj ropotanje. Skozi luknjico ključavnice zasveti žarek in zadehti vonj po smoli. Zvonček zapoje — začujejo se veseli klici otrok in ubran spev.

Tedaj — en sunek! Nekdo odpre omaro. In — kaj vidi mali oreh? Njega bistvo ni izginilo, le izpreminilo se je. Zagleda božično drevesce — ravnotako, kot si ga je predstavljal. Sam raznobarven sijaj, svit in veselost! Veliki, pozlačeni orehi vise raz vej in bleste kakor zvezdice na nebu. A malček sam je tudi presrečen.

Vzame roka posodo z oljem in mil, nežen glas reče: »Otroci, sedaj pa pogasite na drevescu svečice, da prižgemo Jezuščku lučco.« — »O dobro, dragoceno olje!« nadaljuje glas, medtem ko naliva roka v rdečo stekleno posodico v obliki srca, stoječo v pozlačenem stojalcu. »Tako olje je pač uporabljivo za zdravilo in jed, a Jezuščku, ki nam je donesel toliko ljubezni iz neba, hočemo dati najboljše.«

Olje zablesti v stekleni posodici kakor škrlatnobarvna srčna kri. Tedaj pade iskrica na lučco, ki je plavala na vrhu. Veselo se nagne olje svitu naproti. In glej! Zopet se zgodi izprememba — olje postane sama lučca, zlata ne samo zunaj, ampak vseskozi. Mali plamenček se

vzdiga lahko, kakor da je brez vse težkoče. Kvišku, kvišku! In malček — oreh zdaj uvidi, kje je. Lučca stoji pred jaslicami. Na slamici v jaslicah pa leži ljubeznivo Detece. Videti je, kakor da živi. Smehljaje izteza ročice luči v pozdrav. Nizki hlevček krije revne jasli. V ozadju pa stoje v mah zataknjene smrekove veje.

A plamenček postaja živahnejši. Vedno in vedno zre le v ljubko Detece. Temno je v sobi, tiha, tiha, tiha sveta noč. Vse v hiši spi. Le mali plamenček bdi. Skoro pojmiti ne more mali svoje sreče. Trepetá v srčni radosti. Detinske sanje se mu sicer niso uresničile, a vendar je bila resničnost zanj tisočkrat lepša.

Sladko Detece! Ponižno poljublja plamenček z rožnim svitom njegove male nožice in ročice. Poljublja ljubki očesci — tedaj zasije žarek v njih. Poljublja plamenček v hvaležni ljubavi malo srčece, in skoro tako je, kot da je v njem izvir velike rdečežarne ljubezni. Čisti plamenček pa se ne utruji v hvali, v veselju, v hvaležnosti in v slavi.

Hvali Gospoda ogenj in vročina! Vsa skrb, bojazen pred bolestjo in trpljenjem je orehku zdaj minila. Le hrepenenje, da se daruje do zadnje kapljice nebeškemu Detetu, ga ožarja, osrečuje in posvečuje.

Leop. Podlogar:

Iz zgodovine kranjskih trgov.

3. Jesenice.

(585 m, 1400 prebivalcev.)

Ob levem bregu Podkorenske Save je velik, obljuden kraj — trg Jesenice. Leži v gorski zasedi, kjer se južna pobočja Karavank najbolj približajo severnovzhodnim odrastkom Julijskih Alp. Od tega pogorja se razprostira ob Jesenicah osamelo pogorje Mežaklja (Mezzo-aqua), ki sega od Dovjega dol do Blejske Dobrave in je povprečno do 1300 m visoko. Izmed višjih vrhov bodi omenjen 1583 m visoki Jerebikovec (Repikovec), Veliki vrh (1407 m), Zgornji Kozjak (1447 m) in Mežaklja (1301 m).

Severno od Jesenic se razprostirajo Karavanke ali Grintovci. Nad trgom je potegnjen greben, ki ga tvori Golica (1836 m) s Kočno (1552 m). Zahodno od glavnega vrha Golice je sedlo Jekelj, po katerem gre pot od Goliške kočé na Roško (od rog, -a) (1776 m) in dalje na Dovje. Sedlo Jekelj služi tudi za prehod v Rožno dolino. Čez Roško in Kočno so prišli leta 1809. Francozje. Navadna pot z Jesenic gre čez vas Planino in čez sedlo Jekelj. V obližju Golice so štirje obrasli vrhi s čudnimi imeni, katerih ni na specialnem zemljevidu. Ti v južnoseverni smeri ležeči vrhovi so: Piredelj, Aredelj, Grömedelj in Kogelj.